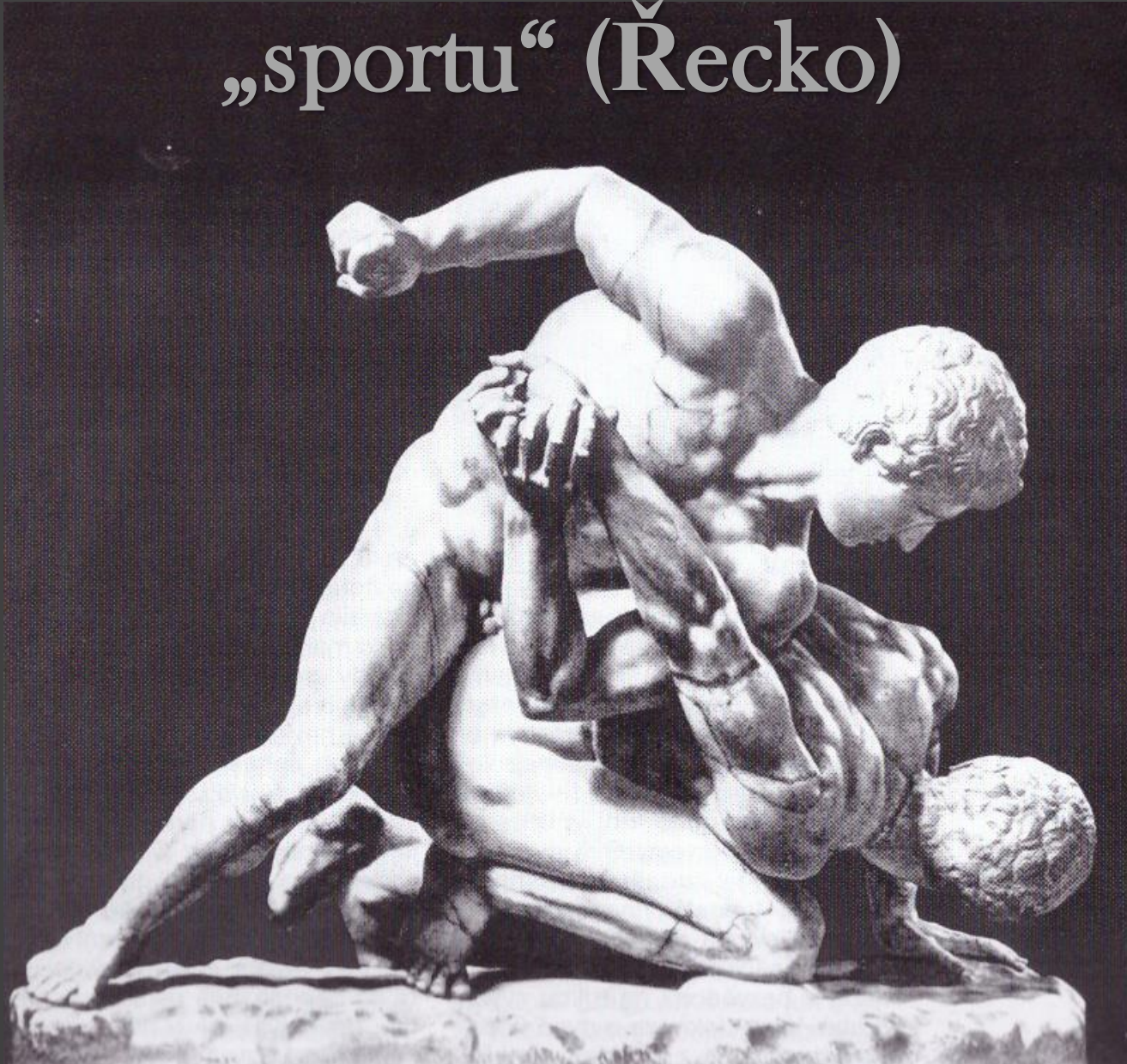

DSBcB020: Dějiny starověkého „sportu“ (Řecko)

- PhDr. Jiří Kouřil, Ph.D.
 - 213777@mail.muni.cz
 - 3 kr.
 - Út 17:30–19:05 [G24](#)
 - výuka – přednášky, diskuze, rekonstrukce, soutěž
 - **Lit.**
 - S. G. Miller
 - N. Crowther
 - E. Albanidis
 - W. Deckert
 - H. A. Harris
 - P. Christesen
 - D. G. Kyle
 - W. Petermandl
 - ...
- X**
- V. Zamarovský
 - V. Sábl
 - V. Olivová

Ukončení

- Přednášky nepovinné
- **2 varianty ukončení**
 - 1. V. – **hromadný pohovor**
 - podmínky:
 - max. 2 absence
 - účast na soutěži
 - 2. V. – **test**
 - 70%
 - za každou účast + 2%
 - účast na soutěži a pohovoru + 6%

Návaznosti

- Dějiny starověkého „sportu“ (Řím)
 - helénismus, Germáni, Etruskové, Řím (gladiátoři, vozy), vliv na rytířství, ...
- Dějiny a rekonstrukce antického sportu
- Zdraví a životní styl v antice
- Sportovní, vojenské a etické ideály od antiky k rytířskému středověku
- -----
- Tetrády
- Sportovně-vojenská exkurze – Řecko

TÉMATA

- vymezení, inspirace pro současnost
- Mezopotámie, Malá Asie, Egypt, Indie, Čína
- Kréta, Mykény
- Řecko do helénismu
 - druhy *agónu*, disciplíny, pravidla, vývoj
 - „sportovně“-náboženské slavnosti
 - Athény, Sparta, ...
 - speciální tituly
 - významní *athlétai*, trenéři a příprava
 - „sportovní“ a kulturně filosofické typy
 - vztah k ženám, cizincům a otrokům
 - umění, řemeslo, filosofie a „sport“

pravda/ lež

- 1. symbolem antických OH bylo 5 kruhů jako dnes
- 2. AOH byly otevřeny všem národům
- 3. na stejných AOH soutěžili muži i ženy
- 4. AOH začínaly přinesením olympijského ohně
- 5. jako dnes byly OH pro dospělé a mládež odděleny
- 6. v antice existovaly i zimní OH
- 7. antičtí atleti dostávali (jako ti současní) za vítězství peníze
- 8. po bitvě u Marathónu se do programu AOH přidal maratónský běh jako vzpomínka na posla Feidippida

5 moderní symbolů OH

- pět kruhů
- pochodeň
 - oheň
- přísaha
- hymna

Sport?

- lat. *disportare*
 - útěk od práce k zábavě
 - oddávat se zábavě
 - bavit se
- důraz na vítězství
- *athlon* – cena
- *agón* – soutěž
- *Olympiakoí Agones* ne OH
- *x ludus* (Řím)

Praktické aspekty řeckého sportu?

Válečnictví

Výchova

Jak víme o antickém sportu?

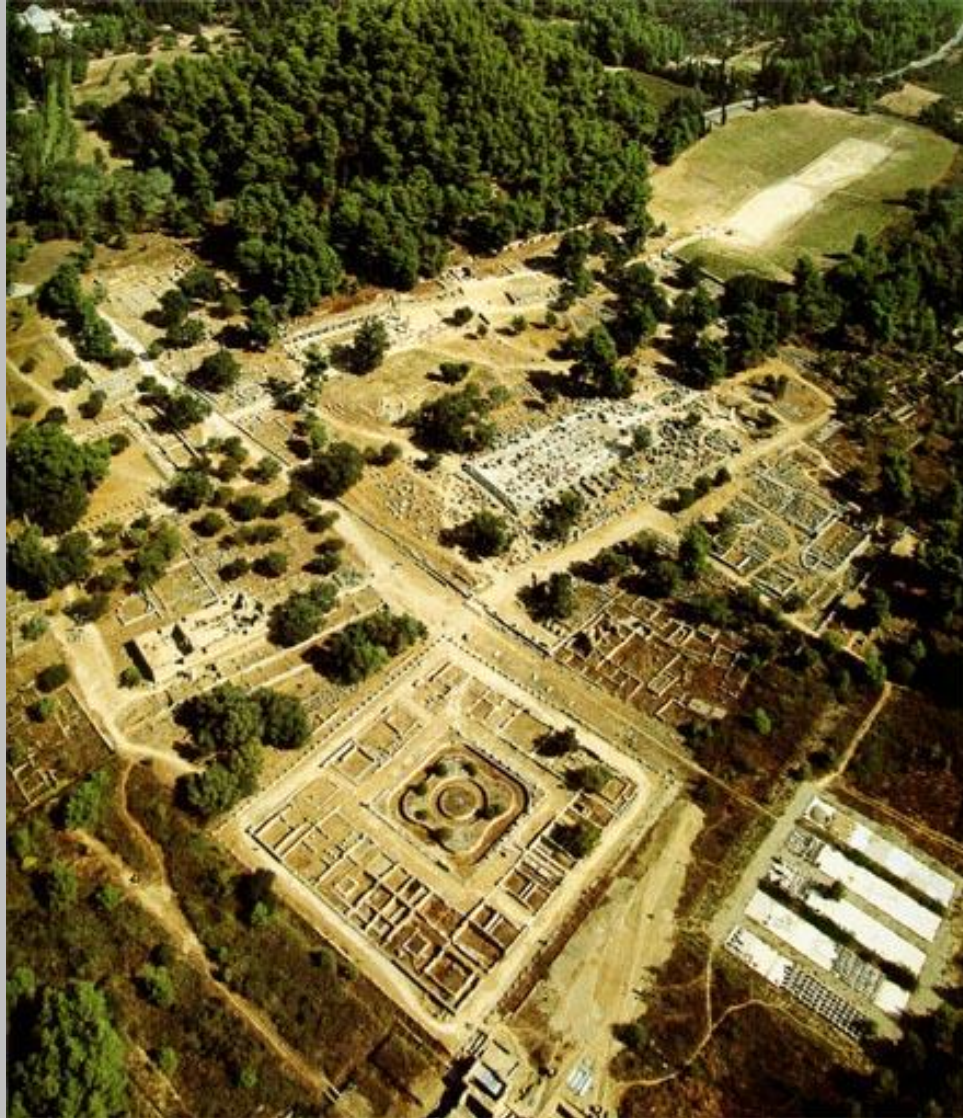
Primární zdroje

τῶιδ' αἶμα τῶσαρά κορται μέλαιμαι μήδ' ἔσορτο.
λοκρῶν· οἱμαῖοισι πέρην Ἰβηρῆσ' αἰοίησ'·
οἱ δ' αἰοῖα μύχοι μὲν βασιλῆσ' ἀναστῶσιν αἶμα τῶ·
χαλκίδαί τε ἑρῆα τῶ· ποικίλα φλόγ' ἴσ' αἶμα·
κίρην τῶ τῶ φαλορ· δῖον τῶ πύ πολίεθρον·
οἱ τῶ βασιλῆσ' μύχοι· ἡ δ' οἱ, κίρην βασιλῆσ' κορ·
τῶ μὲν αὐτῆ γέγονα ἑλθῆναι ὄζοσ' ἀρῆσ'·
χαλκοδορ τῶ αἶμα μὲν αὐτῶ ἀρχῶσ' αἶμα τῶ·
τῶιδ' αἶμα αἶμα τῶ ἔσορτο τοῖσ' ὀπίθροκομοῖσ' αἶμα·
αἶμα χηλῆσ'· μέλαισ' τῶ ὀρέκτῆσ' ἰσ' μὲν λῆσ' ἰσ'·
θῶρην κασ' ἑλθῆναι δῖον αἶμα ἀμφιπέδῶσ'·
τῶιδ' αἶμα τῶσαρά κορται μέλαιμαι μήδ' ἔσορτο·
οἱ δ' ἀρῶσ' ἰσ' ἀρχῶσ' κίρην μὲν ποικίεθρον·
δῖον μὲν ἑλθῆσ' μὲν αἶμα τῶσ'· ὄρκο τῶ αἶμα τῶ·
θῶρην τῶ δῖον ἑλθῆσ' τῶσ'· ἑλθῆσ' τῶ δῖον ἑλθῆσ'·
κασ' ἑλθῆσ' ἰσ' ἑλθῆσ' τῶσ' ἑλθῆσ' τῶσ' ἑλθῆσ' τῶσ'·

λοκρῶν
ἡ· ἡ· ἡ
ε· ε· ε

ε· ε· ε
π· π· π
ε· ε· ε

Archeologie

Umění

Epigrafika

Numismatika

LITERATURA

- DECKER, W.** (1995). *Sport in der griechischen Antike. Vom minoischen Wettkampf bis zu den Olympischen Spielen.* München: C. H. Beck. 255 p.
- GOLDEN, M.** (2005). *Sport in the Ancient World from A to Z.* London: Taylor & Francis e-Library. 185 p.
- GOUW, P.** (2009). *Griekse atleten in de Romeinse Keizertijd (31 v. Chr. - 400 n. Chr.)* [online]. Amsterdam: University of Amsterdam, FGw: Instituut voor Cultuur en Geschiedenis (ICG). Dostupné z: <http://dare.uva.nl/document/2/144785>
- HOGENOVÁ, A.** (2000). *Areté :základ olympijské filozofie.* 1. vyd. Praha: Karolinum. 164 s.
- HOMÉROS** (2007). *Ílias.* Translated by Otmar Vaňorný. 12. vyd. Praha: Petr Rezek. 598 s.
- HYDE, W. W.** (1921). *Olympic Victor Monuments and Greek Athletic Art.* Washington: Carnegie Inst. 406 p.
- CHRISTESEN, P.** (2012). *Olympic Victor Lists and Ancient Greek History.* Cambridge: Cambridge University Press. 582 p.
- CHRISTESEN, P. & MARTIROSOVA-TORLONE, Z.** (2013). *The Olympic Victor List of Eusebius: Background, Text, and Translation* [online]. New York: Fordham University. Dostupné z: https://www.academia.edu/5242343/The_Olympic_Victor_List_of_Eusebius_Background_Text_and_Translation.
- JAEGER, W. W.** (1989). *Paideia :die Formung des griechischen Menschen.* 2., ungekürzter photomechan. Berlin: Walter de Gruyter. 1398 s.
- KÖSSL, J. et alii** (1982). *Malá encyklopedie olympijských her.* Praha: Olympia. 616 s.

- MECHIKOFF, R. A.** (2010). *A history and philosophy of sport and physical education :from ancient civilizations to the modern world*. 5th ed. New York: McGraw-Hill. xviii, 459.
- NEWBY, Z.** (2006). *Athletics in the Ancient World*. London: Bristol Classical Press. 112 s.
- NOVOTNÝ, F.** (1922). *Gymnasion: Úvahy o řecké kultuře*. Praha: Nákladem Gustava Voleského. 66 s.
- OLIVOVÁ, V.** (1979). *Lidé a hry: Historická geneze sportu*. Praha: Olympia. 608 s.
- OLIVOVÁ, V.** (1988). *Sport a hry ve starověkém světě*. V Praze: Artia. 207 s.
- PAUSANIAS** (1973). *Cesta po Řecku. I*. Vyd. 1. Praha: Svoboda. 581 s.
- PAUSANIAS** (1974). *Cesta po Řecku. II*. Vyd. 1. Praha: Svoboda. 428 s.
- PINDAROS** (2002). *Olympijské zpěvy*. Translated by Jan Šprincl. Praha: Rezek. 212 s.
- PLATÓN** (1961). *Zákony*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd. 376 s.
- PLATÓN** (1993). *Ústava*. Praha: Svoboda. 528 s.
- POTTER, D.** (2012). *The Victor's Crown: How the Birth of the Olympics and the Rise of the Roman Games Changed Sport For Ever*. 2. ed. London: Quercus 416 p.
- REITMAYER, L.** (1977). *Přehled vývoje tělesné výchovy ve světě*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. 200 s.
- SÁBL, V.** (1968). *Hrdinové antických olympiád*. Praha: Olympia, 1968.
- SÁBL, V.** (1960). *Od Olympie k Římu 1960*. Praha: Sportovní a turistické nakl. 351 s.
- STRACHOVÁ, M.; GREXA, J.** (2014). *Dějiny sportu*. Brno: Masarykova univerzita. 121 s.
- ŠÍP, R. (ed.)** (2008). *Kalokagathia: Ideál, nebo flatus vocis?*. Brno: Masarykova univerzita a Paido.
- THOMSON, G.** (1952). *Aischylos a Athény: O původu umění ve starověkém Řecku*. Praha: Rovnost. 508 s.
- VERNANT, J. P.** (1995). *Počátky řeckého myšlení*. 2. vyd. Praha: Oikoymenh. 88 s.
- VERNANT, J. P. (ed.)** (2005). *Řecký člověk a jeho svět*. Praha: Vyšehrad.
- ZAMAROVSKÝ, V.** (1980). *Vzkříšení Olympie*. 1. vyd. Praha: Olympia. 294 s.